

Asia: VN/3781/2024

Kuulemiskierros selontekoluonnoksesta aluekehittämisen ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan kokonaisuudesta ja lainsäädännöstä

1. Aluekehittämisen tavoitteet

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat aluekehittämisen määritelmään ja tavoitteisiin liittyen relevantteja?

-

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

2. Viranomaiset ja niiden roolit sekä aluekehittämisen muut toimijat

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat viranomaisten rooleihin liittyen relevantteja?

-

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

3. Ohjelmatyö ja yhteistyömenettelyt

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat ohjelmatyöhön ja yhteistyömenettelyihin liittyen relevantteja?

-

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

4. Tukimenettelyt, tukikelpoisuus ja kustannusmallit

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat tukimenettelyihin, tukikelpoisuuteen ja kustannusmalleihin liittyen relevantteja?

Kuntoutussäätiö kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto selontekoon koskien aluekehittämisen ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan kokonaisuudesta ja lainsäädännöstä.

Hallinnollisen taakan keventäminen ei rahoituksen saajan näkökulmasta ole toteutunut. Uusien hankkeiden aloituspalaverit ovat venyneet kohtuuttoman pitkälle. Muutoshakemuksissa on kohtuuttoman pitkät käsittelyajat, ja niihin tulisi osata varautua hyvissä ajoin. Tämä näyttäytyy rahoituksen saajan suuntaan siten, että myös rahoittavalla viranomaisella on paljon hallinnollista kuormaa.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

Kuntoutussäätiö toivoo, että lainsäädännössä kiinnitettäisiin enemmän huomiota EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahastojen joustamattomuuteen.

Kustannusmallit ovat sinänsä selkeät, ja ne helpottavat raportointia, mutta Kuntoutussäätiö katsoo, että esim. tosiasiallinen kustannusmalli on joustamaton mm. siinä tapauksessa, kun työntekijän kokonaistyöaika muuttuu, jolloin hanke vaatii muutoshakemuksen. Saamamme ohjeistuksen mukaan käyttämättömiä palkkakuluja ei ole jälkikäteen mahdollista siirtää seuraaville toimintavuosille.

Yksikkökustannusmallin palkkakustannusten perustelut ovat mielestämme kohtuuttomat, eivätkä realistiset. Yksikkökustannusmallissa viranomaiselle tulee perustella palkkakustannukset historiasta eikä saamiemme ohjeiden mukaan tulevia palkankorotuksia voida huomioida. Kuntoutussäätiö ymmärtää, että tehtäväkohtaisten palkkojen tulee perustua johonkin, mutta perusteluiden tulisi tukea tai taustoittaa tehtäväkohtaista palkkaa sen sijaan, että ne määrittävät niitä sellaisenaan. Hankekauden päättyessä tehtävää hoitavan henkilön palkka voi pelkästään yleiskorotusten johdosta olla yli 10 % korkeampi kuin hyväksyttävässä palkanmäärittelyssä. Saamamme ohjeistuksen mukaan kuitenkin palkkaan, joka on yli 10 % pienempi kuin hankehakemukseen perusteltu tehtäväkohtainen palkka, tulee tehdä muutoshakemus. Kokemuksemme ja saamamme ohjeistuksen mukaan palkkojen muutos huomioidaan siis vain yhteen suuntaan.

Ennakkoon määritelty yksikkökustannus, jossa hankkeen aikaiset palkkakustannukset eivät ole täysimääräisesti tukikelpoisia luo kohtuuttomia paineita useille organisaatioille, mutta erityisesti pienille kolmannen sektorin toimijoille.

Kuntoutussäätiön näkemyksen mukaan asiantuntijan työpanoksesta tulisi hyväksyä myös pienempi kuin 20 % osuus, jolloin se ei rasittaisi hankkeen budjettia, vaan mahdollistaisi asiantuntijaroolin pienemmällä, esim. 5 % työpanoksella. Rahoittava viranomainen on kokemuksemme mukaan tulkinnut ohjeistusta siten, että vain minimissään 20 % työosuus on ollut hyväksyttävä. Koska pieniä prosentteja ei voi kirjoittaa hankkeelle, vaikeuttaa se lisäarvoa tuottavan erityisasiantuntemuksen hyödyntämistä hanketoteutuksessa, sekä aiemmissa hankkeissa hankitun osaamisen siirtoa.

Kuntoutussäätiön näkemyksen mukaan joustamattomuus tuntien automaattisessa siirtymisessä seuraaville toimintavuosille aiheuttaa ainakin kolmannen sektorin toimijoilla jatkuvia muutoshakemuksia.

5. Lainsäädännön kokonaisuus

Onko selonteon tarkastelu aluekehittämisen ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan lainsäädännön kokonaisuudesta tasapainoinen ja relevantti?

-

Puuttuuko kokonaisuudesta jokin näkökulma, joka tulisi lisätä?

-

6. Muut täydennystarpeet

Muut täydennystarpeet?

Kuntoutussäätiö kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto selontekoon koskien aluekehittämisen ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan kokonaisuudesta ja lainsäädännöstä.

Kuntoutussäätiö pyytää huomioimaan sen, että kaikille organisaatioille samansuuruinen omarahoitusosuus rajaa pienien järjestötoimijoiden osallistumismahdollisuuksia, vaikka niillä olisi usein teeman kannalta hyvin keskeistä erityisosaamista. Esim. AMIF-rahoituksessa omarahoitusosuus on neuvoteltavissa pienemmäksi, jolloin kolmannen sektorin pienten toimijoiden erikoisasantuntemus saadaan paremmin hyödynnettyä.

Kuntoutussäätiö toivoo, että hankesuunnitelmaan voisi jättää enemmän väljyyttä, joka mahdollistaisi paremmin innovatiivisuuden, mukaan lukien yhteiskunnalliset innovaatiot ja kehittämishankkeille tyypillisen tarkoituksenmukaisen uudelleen suuntaamisen ilman jatkuvia muutoshakemuksia.

Eri alueilla ja eri viranomaisilla on Kuntoutussäätiön kokemuksen mukaan vaihtelevat tulkinnat ja käytännöt. Sen lisäksi, että tarvitaan kansalliset yhteneväiset tulkinnat ja ohjeistukset, tulee varmistaa, ettemme aseta itseämme muita EU-maita epäedullisempaan asemaan liian kapeilla ja rajaavilla lain ja säädösten tulkinnoilla.

Hankkeiden tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden lisäämiseksi tulisi kiinnittää enemmän huomioita vaikutusten arviointiin. Sekä hanketoimijoiden, että rahoittavien viranomaisten osaamista tältä osin olisi hyvä kehittää.

Lemberg Essi
Kuntoutussäätiö - Talous- ja hallintojohtaja